

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİM BİÇEMLERİ VE DENETİM ODAKLARI

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT STYLES AND THEIR LOCUS OF CONTROL BELIEFS

Erol Güvenç*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim biçemleri ile denetim odaklarının ve denetim odaklarına göre sınıf yönetim biçemlerinin belirlenmesidir. Araştırma 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili Bayramiç ilçesinde görev yapan 33 erkek ve 38 kadın olmak üzere 71 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Ölçeği ile Rotter Denetim Odağı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları öğretmenlerin sınıf yönetiminin ders yönetimi alt boyutunda büyük oranda müdahaleci olduklarını, insan yönetimi alt boyutunda ise öğretmenlerin büyük oranda etkileşimci yaklaşımları benimsedikleri göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetim biçemleri cinsiyetleri açısından incelendiğinde her iki alt boyutta benzer olduğu görülmüştür. Araştırmada öğretmenlerin denetim odağı inançları da incelenmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun hem içten hem de dıştan denetim odağı inancına sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının denetim odaklarına göre sınıf yönetim biçemleri incelendiğinde, Ders Yönetimi alt boyutunda denetim odağına göre yönetim biçemlerinin değişmediği, İnsan Yönetimi alt boyutunda ise dıştan denetimli olan öğretmen adaylarının daha müdahaleci olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetim biçemi, denetim odağı, sınıf öğretmenleri

ABSTRACT

The purpose of this research is to study primary school teachers' classroom management beliefs and their locus of control; effects of their locus of control on their classroom management. The research was conducted 71 (33 male and 38 female) primary school teachers were working at primary schools from Çanakkale – Bayramiç at 2009-2010 academic year. Data of research was collected by Turkish version of Attitudes and Beliefs on Classroom Control (ABCC) Inventory and Turkish version of Rotter Locus of Control Scale.

According to research results, most of primary school teachers had interventionist orientations on Instructional Management dimension and most of them had interactionalist orientations interactionalists orientations on People Management dimension. Primary school teacher's perceptions of their classroom management beliefs don't vary on dimensions in terms of gender. Primary school teachers' locus of control beliefs was also examined on this research. The findings have noted that teachers' locus of control beliefs were vary on all continuum but most of them had both internal and external locus of control characteristics. Finally the findings have proved primary school teachers' classroom management beliefs effected by their locus of control characteristics on the People Management dimension. Preservice teachers who have external locus of control characteristics were more interventionist than others.

Keywords: Classroom management, locus of control, primary school teachers.

*Öğretmen, MEB, erolguvenc_17@yahoo.com

1. GİRİŞ

Sınıf yönetimi, eğitim yönetiminin ilk ve temel basamağı olup, sınıfın öğrenme-öğretme çevresini ve öğrenci başarısını derinden etkileyen en önemli etkidir (Başar, 2005; Yılmaz ve Çavaş, 2008). Kellough & Kellough (1996) etkili sınıf yönetimini, öğrencilerin öğrenmesini en yüksek düzeye çıkarmayı amaçlayan yönetim ve düzenleme süreci olarak tanımlamıştır. Brophy (1988)'e göre sınıf yönetimi, sınıfta gerçekleşen tüm öğrenme faaliyetlerini, sosyal etkileşimleri ve öğrenci davranışları dahil sınıfta gerçekleşen faaliyetleri gözetlemek ve denetlemek için öğretmenin bütün çabalarını tanımlamayan oldukça geniş kapsamlı bir kavramdır (Martin & Baldwin, 1994, Lemlech, 1988). Sınıf yönetiminde, öğretmenlerin sınıf içindeki etkinlikleri düzenlerken kullandıkları davranışsal eğilimler etkilidir. Bu eğilimler öğretmenlerin, disiplin, iletişim ve öğretimsel stillerini yansıtır (Martin, Yin & Mayall, 2006). Sınıf yönetimi sınıf içindeki tüm olay ve olgulardan etkilenen çok yönlü yapıdadır. Sınıf yönetimi Martin & Baldwin (1993) tarafından ders, insan ve davranış yönetimi olmak üzere üç farklı boyutta tanımlanmıştır.

İlk boyut olan ders yönetimi, sınıf içi çalışmaları izleme, günlük işleri yapılandırma, malzemelerin ayrılması ve paylaşılması gibi durumları içerir. Bu işlerin yerine getirilirken gösterilen tutumlar sınıfın genel ikliminin ve sınıf yönetim biçiminin etkisi altındadır. İyi planlanmış dersler ve düzenli sınıflar istenmeyen davranışların önlenmesinde etkilidir. Posner (1993) ile Blank ve Karshaw (1993)'a göre, ders yönetimi alt boyutunda yapılan işler öğretmenlerin yaklaşımları ve inançlarına göre değişmektedir (Yerkes, 1999).

İkinci boyut olan insan yönetimi, öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili inançları ve öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirmek için öğretmenlerin yaptıkları ile ilgilidir (Arbeau, 2004). Alanyazında birçok araştırmanın sonuçlarına göre, akademik başarı ve üretken davranış, öğretmen-öğrenci ilişkisinin kalitesinden etkilenmektedir (Martin, Yin & Mayall, 2006). Weinstein (1996), iyi öğretmeni, öğrencilerini ve isteklerini tanımak için zaman ayıran, öğrencileri ile eğlenmekten zevk alan ve öğrencilerine karşı hem iyi bir arkadaş hem de sorumlu bir yetişkin olarak yaklaşabilen kişiler olarak tanımlamıştır.

Davranış yönetimi alt boyutu ise insan yönetimi alt boyutuna benzerdir. Farklı yanı önleyici disiplin anlayışına odaklanılmasıdır. Bu boyut ayrıca, kuralların belirlenmesi, ödül yapısının kurulması, öğrenci girdisi için fırsatları sağlamayı içerir. Emmer, Evertson & Anderson (1980)'un klasik çalışmaları, etkili ve etkisiz sınıf yöneticilerinin arasındaki birincil farklılığı sınıf kurallarını hazırlama ve uygulama esnasında sergiledikleri tutumlar olarak belgelemiştir (Martin & Yin, 1997). Weinstein & Mignano (1993), sınıf düzenin ancak herkesin katılımı ve üzerinde anlaşması ile oluşturulması durumunda başarılı olacağını belirtmiştir. Ayrıca etkili ödül yapısının oluşturulması ve öğrencilerin teşvik edilmesi, istenmeyen davranışların önlenmesi ve sınıf ortamında düzenin sürdürülmesinde etkili araçlar olarak kullanılabilir.

Özgün teoride sınıf yönetimi bu üç boyut ile betimlenmesine rağmen daha sonraki araştırmalarda iki boyutlu modelin daha uygun olduğu görülmüştür (Martin, Yin & Mayall, 2006). Bu çalışmada elde edilen veriler ışığında sınıf yönetimi ders ve insan yönetimi olarak iki boyutta ele alınmıştır.

Öğrencilerin gelişiminin psikolojik temellerine ve öğretmenlerin yönetim ile ilgili inançlarına dayanarak Wolfgang & Glickman (1980) üç farklı psikolojik düşünce modeli

ortaya atmıştır: ilişki-dinleme, zıtlasma-anlaşma ve kurallar/ödül-ceza. Çocuk gelişimi teorisine göre ilişki-dinleme çocuğun davranışlarının kendi kontrolünde olduğu ve iç potansiyelinden geliştiğini savunan hümanistik ve psikoanalitik teorisinin merkezindedir. Zıtlasma-anlaşma ise sosyal öğrenme teorisine dayanır ve çocuğun hem iç potansiyelinden hem de yetişkinler ile olan ilişkilerinin de içinde olduğu dış güçler sayesinde geliştiğini savunur. Kurallar/ödül-cezalar ise davranışsal öğrenme teorisinden ortaya çıkmıştır ve çocuğun gelişiminde sonuçların ve dış koşulların etkili olduğunu savunur. Wolfgang ve Glickman (1980) bu psikolojik analize dayanan farklı bir sınıf yönetim modeli ortaya atmıştır. Bu modelde sürekli bir düzlem üzerinde açıklanabilecek üç farklı yaklaşımdan söz edilebilir: müdahaleci olmayan (ilişki-dinleme), müdahaleci (kurallar/ödül-ceza) ve etkileşimci (zıtlasma-anlaşma). Bu yaklaşımlar öğretmen kontrol düzeyini gösterirler ve bu yönetim stratejileri yüksek derecede öğrenci merkezli ile yüksek derece öğretmen merkezli aralığındadır. Yüksek derecede öğretmen kontrolünün olduğu model müdahaleci yaklaşım iken müdahaleci olmayan yaklaşımda en az derecede yönlendiricidir. Bu iki uç arasında işbirliğini vurgulayan etkileşimci yaklaşım bulunur. Öğretmenlerin sınıf yönetim biçimleri bu yaklaşımlara göre sınıflanabilir. Bununla beraber öğretmenler bu yaklaşımların tümünü kullanabilirler ancak genelde bir tanesi üstündür (Chambers & Hardy, 2005, Rami, 2011).

Müdahaleci sınıf yönetim yaklaşımı dışsal kontrol fikrine ve Lee Canter (1979)'ın davranış psikolojisi teorisine dayanan zorlayıcı disiplin tarzını benimsemektedir. Zorlayıcı disiplin tarzı sınıf düzenin bozan davranışların artması sonucu sınıf düzenini tekrar oluşturmak için öğretmenin kontrolü ele almasına dayanır. Bu yaklaşımda öğretmen öğrenci davranışlarına göre önceden belirlenmiş kurallar, ödül-cezaları kullanır. Öğrenci davranışları sonucunda karşı karşıya kalacağı durumu önceden bilir. Öğrenciler istenmeyen davranışlara karşı bu şekilde engellenir ve görevleri üzerinde daha fazla zaman harcamaları sağlanır. Davranışçı yaklaşımdakine benzer şekilde müdahaleci yaklaşımda olan öğretmenler dış çevreye odaklıdır, öğrencilerin gelişimi için daha fazla kontrollüdür ve daha çok davranış değiştirme stratejilerini kullanırlar. Bu yaklaşımda otorite vurgulanır, kurallar belirlenir, sonuçlar pekiştirilir ve koşullandırma strateji olarak kullanılır. Bu yaklaşımda olan öğretmenler durumların kontrolünü sağlamada pekiştirme, modelleme, sınırlama ya da izole etme tekniklerini kullanırlar (Burkett, 2011, Lanoue, 2009, Zirpoli & Melloy, 1997).

Orta düzeyde kontrole örnek olan etkileşimci sınıf yönetim yaklaşımı Albert'in (1989) işbirlikli disiplin teorisine ve Rudolf Dreikurs'un (1982) sosyal disiplin modeline dayanır. Demokratik ilkelerin kolayca uygulanabileceği bu yaklaşımda öğretmenin kontrol düzeyi düşüktür. Bu modelde bireyin üzerinde çevrenin ve bireyin sahip olduğu içsel güçlerinin etkili olduğu varsayılır. Bazı durumlarda öğrenciler üzerinde otorite kullanılabilir ancak diğer durumlarda öğrencilerin kendi davranışlarını düzeltmeleri için fırsatlar sağlanmalıdır. Öğrencilerin yaptıklarının sorumluluğunu almaya ve aynı zaman da yetişkinler tarafından önemsenmeye ihtiyaç duyarlar. Bu yaklaşımın görüldüğü sınıflarda kurallar belirlenir ancak bireylerin bu kurallara uyma sorumluluğuna sahip olmasına odaklanılır. Bu yaklaşımda öğretmenler ve öğrenciler sürekli etkileşimi geliştirmeye, devam ettirmeye ve de uzlaşma davranışına isteklidirler (Martin & Shoho, 1999, Laut, 1999, Rami, 2011).

Kontrolün en alt seviyede olduğu müdahaleci olmayan yaklaşım Ginott'un (1972) uygun iletişim çalışmasına ve Gordon'un (1977) öğretmen etkililiği eğitimi modeline dayanmaktadır. Gordon modeli öğrencinin benlik kavramı, öğrenmesi ve üretken davranışları arasındaki ilişkiye vurgu yapan hümanistik psikolojiden geliştirilmiştir. Bu yaklaşımda öğrencilerin herhangi bir müdahale ya da ödül-ceza etkisi olmadan, yetişkinler tarafından

dinlenilmesi ve anlaşılmaya çalışılması ön plana çıkmaktadır. Müdahaleci olmayan yaklaşımda, öğrencilerin kendi davranışlarını yönetebilecek yeteneğe sahip oldukları kabul edilir. Bu yaklaşıma sahip öğretmenlerin destekleyici ve empatik rolleri üstlendiğini belirtilir. Bu yaklaşımda, öğrencilerin sonuçları biçimlendirmeleri ve istenmeyen davranışları kendileri düzeltmeleri için kullanılan stratejilerde sözel komutlar yerine, görsel işaretler gibi yönlendirici olmayan ve öğrencileri cesaretlendirici durumların kullanımı gibi stratejiler tipiktir (Burkett, 2011, Martin & Sass, 2010, Rami, 2011) .

Öğretmenlerin sınıf yönetim uygulamalarında bu üç modele göre davranışlar sergiledikleri kabul edilir. Sınıf yönetiminin ders, insan ya da davranış yönetimi alt boyutlarında öğretmenler farklı yaklaşımlara uygun hareket edebilmektedir. Diğer bir deyişle ders yönetimi alt boyutunda müdahaleci bir yaklaşım benimseyen bir öğretmen insan yönetimi alt boyutunda etkileşimci veya müdahaleci olmayan yaklaşıma uygun hareket edebilmektedir. Buna göre sınıf içinde öğretimsel işlerle ilgili uygulamalarda kontrolün kendisinde olmasını isteyen bir öğretmen sınıf kurallarının belirlenmesinde sorumluluğu öğrencilere bırakabilmektedir (Martin & Baldwin, 1994, Martin & Shoho, 1999).

İnsanlar çevrelerini anlamada ve davranışlarının sebeplerini araştırırken bazı yüklemelere başvururlar ve yapılan bu yüklemeler insanların çevrelerini anlamalarına yardımcı olur. Weiner (1974)'ın ortaya attığı yükleme kuramı insanların yaptıkları davranışların sebeplerini özellikle başarı ve başarısızlık durumlarını açıklamaya çalışır. Yükleme kuramına göre başarı için yapılan yüklemeleri etkileyen dört faktör vardır; yetenek, çaba, görevin zorluğu ve şans. Bu dört yükleme 3 özelliğe sahiptir. Bunlar denetim odağı, değişmezlik, kontrol edebilirlik. Kurama göre bu özellikler başarı veya başarısızlık durumlarını açıklar. Buna göre başarı veya başarısızlığın nedenlerini içsel ya da dışsal sebeplere yani kendimizde veya çevremizde arama denetim odağı özelliğidir. Değişmezlik özelliği, bireyin, karşılaştığı çıktının (başarı-başarısızlık) başka bir durumda aynı davranışı sergilese bile benzer ya da farklı olacağı yönünde inancının olmasıdır. Kontrol edilebilirlik özelliği, bireyin istediğinde değiştirebileceğine veya değiştiremeyeceğine inandığı faktörleri açıklar. Yükleme kuramının birçok durumun açıklanmasında oldukça fazla katkıları olmuştur. Kuramın açıklanmasında yardımcı olduğu alanlardan biride sınıf yönetimidir. Yapılan araştırmalara göre öğretmenler sınıf yönetimi uygulamalarında öğrencilerin sınıf içerisinde gerçekleştirdikleri davranışlarını farklı nedenlere yükleyebilmektedir. Örneğin, öğrenciler istenen davranışları sergilediklerinde bunu kendilerinin etkili sınıf yönetim stratejilerinden kaynaklandığını yani öğrencinin iyi davranışını dışsal faktörlere yükleyen bir öğretmen, öğrenciler istenmeyen davranışlar sergilediklerinde sorumluluğu öğrencilerde görebilmekte yani istenmeyen davranışları öğrencilerin içsel faktörlerine yükleyebilmektedir. Buradan hareketle öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları denetim odağından etkilenebilmektedir (Rockey, 2008).

Denetim odağı kavramı, önemli bir kişilik boyutu olarak ilk defa Rotter (1954) tarafından Sosyal Öğrenme Kuramı içerisinde yapılandırılmış ve tanımlanmıştır. Rotter (1966)'a göre denetim odağı, kişinin belli bir davranışını belli bir pekiştiricinin izleyeceğine dair ortaya çıkmış bir beklentinin kuvvetlenmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Birey davranışı olumlu ya da olumsuz pekiştirici ile sonuçlandığını algıladığında bunun gelecekte de tekrarlanacağına inanmakta ve böylece bireyin gelişim süreci içerisinde yaşamın her alanında genellenmiş bir pekiştirici beklentisi oluşmaktadır. Kişi pekiştiricileri tümüyle kendi davranışlarına bağlı olmadığını ve bunun yerine, şans, kader, olasılıklar gibi etrafını sarmış olan öngörülemez güçlere bağlı olduğunu algılayabilir. Olaylar birey tarafından bu şekilde

yorumlandığında bu inanç “dış denetim”, bu şekilde inan bireylere de “dıştan denetimli” denilmektedir. Eğer kişi olayların sonuçlarını kendi davranışlarına veya kendi kalıtsal özelliklerine bağlı olduğunu algılıyorsa bu inanca da “içten denetim” inancı ve bu inanca sahip kişilerde “içten denetimli” olarak tanımlanmaktadır. İçten denetim ve dıştan denetim devamlı bir doğrunun iki ucundadır. Bireyler bu doğrunun her iki ucunda olabileceği gibi, gelişimlerinin doğası olarak bu doğrunun ortalarında yer almaları da olasıdır (Dağ, 2002, Garcia, 2005, Furnham & Steele, 1993). Yapılan araştırma sonuçlarında içten denetimli kişilerin, toplumsal olaylarda aktif, girişimci, öz saygıları ve güvenleri yüksek, bağımsız bir kişilik yapısı gösterdikleri ve daha uyumlu davranışlar sergiledikleri, buna karşılık dıştan denetimli olanların, kaygılı, kuşkucu, kendine ve çevresindekilere karşı güveni düşük, kendini tanıma konusunda yetersiz, saldırgan tutum sergileyen ve daha çok savunma mekanizmalarını kullanma eğiliminde oldukları görülmüştür (Yeşilyaprak, 1993).

Kişiliğin bir boyutu olarak görülen denetim odağı inancı öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarını da etkilediği araştırmalar sonucunda görülmüştür. Özellikle sınıf ortamındaki farklı disiplin şartlarında öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımlarında başarı veya başarısızlık ile ilgili beklentileri üzerinde denetim odağının önemli etkileri olduğu görülmüştür (Martin & Baldwin 1996). Sadowski & Woodward (1983) yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin denetim odağı inançlarının öğretim ve sınıf içi öğrenci davranışları üzerine bakış açıları arasında bağlantı olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin denetim odağı inançları öğrencilerin sınıf iklimi hakkında algılarını etkilemektedir. Örneğin, iç denetim odağına sahip öğretmenler, öğrencileri tarafından, dıştan denetimli öğretmenlere göre öğrenci motivasyonunu ve sorumluluk bilincini artırıcı faaliyetleri üstlenmekten kaçınmayan olarak algılanmıştır. Bu sonuçlara göre içten denetimli öğretmenler, dıştan denetimlilerin tersine, sınıf içi faaliyetleri düzenlerken öğrenci katılımını kolaylaştırma eğilimindedirler (Senior, 2002). Araştırma sonuçları incelendiğinde denetim odağı inancının öğretmenlerin sınıf yönetim biçimlerinin önemli bir yordayıcısı olduğu söylenebilmektedir.

Bu araştırma ile ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim biçimleri ile denetim odaklarının ve denetim odaklarına göre sınıf yönetim biçimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim biçimleri ile denetim odaklarının cinsiyet ve kıdeme göre değişiminin incelenmesinin yanı sıra sınıf yönetim biçimi ile denetim odağı arasındaki ilişki de incelenmiştir. Bu amaç ile yapılan araştırmanın sonuçları okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri hakkında bilgi sahibi olmamıza yardımcı olacağı, bu sayede eğitim yöneticilerine ve öğretmenlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim vs. konularda yol göstereceği düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modelindeki bu araştırmanın evrenini 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili Bayramiç ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada örnekleme yapılmamış olup tüm sınıf öğretmenlerine ulaşılmıştır. Araştırma 33 erkek ve 38 kadın olmak üzere 71 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Ölçeği ile Rotter Denetim Odağı Ölçeği kullanılmıştır.

2.2.1. Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Ölçeği

Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Anketi (Attitudes and Beliefs on Classroom Control - ABCC) Martin, Yin & Baldwin (1998) tarafından geliştirilmiştir. Araştırmacılar, likert formatta hazırladıkları ve 26 maddeden oluşan ölçek ile öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutumlarını ölçmüşlerdir. Ders Yönetimi, İnsan Yönetimi ve Davranış Yönetimi olmak üzere üç alt boyuttan oluşan ölçek maddelerine; ; kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde değerlendirmeler yapılmıştır. Kendileri için en uygun değerlendirmeyi yapan katılımcılar elde ettikleri puanlar ölçüsünde, sınıf yönetiminin iki alt boyutuna yönelik olarak yönelik olarak müdahaleci olmayan yaklaşıma sahip olma ile müdahaleci olma arasında sıralanmaktadır. Bu iki uç arasında kalanlar ise etkileşimci sınıf yönetimi yaklaşımına sahip olanlar olarak sınıflandırılır.

Ölçek, Savran ve Çakıroğlu (2004) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve katılımcıları öğretmen adayları olan araştırmalarda kullanılmıştır. Araştırmacılar ölçeğin istatistiksel analizlerinde bazı maddelerin faktör yüklerinin düşük olduğunu belirleyerek bu maddeleri ölçekten çıkarmışlardır. Ölçeğin Türkçe formu Ders Yönetimi alt boyutunda 12 madde ve İnsan Yönetimi alt boyutunda 10 madde olmak üzere 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Ders Yönetimi alt boyutunda güvenilirliği $\alpha = .71$, İnsan Yönetimi alt boyutunda ise $\alpha = .73$ olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada yapılan istatistiksel analizler sonucunda Savran ve Çakıroğlu (2004) çıkardıkları maddelere ek olarak faktör yükleri düşük olan 2 madde daha çıkarılmıştır. Böylece ölçek, Ders Yönetimi alt boyutunda 12 madde ve İnsan Yönetimi alt boyutunda 8 madde olmak üzere 20 maddeden oluşmuştur. Ders Yönetimi alt boyutunda ölçekten alınabilecek puanlar 12–48 arasında, İnsan Yönetimi alt boyutunda ise 8–32 arasındadır. Ölçeğin İnsan yönetimi alt boyutundan alınabilecek puanların 12-48 arasında, İnsan Yönetimi boyutunda ise 10-40 arasında değişebileceği görülmüştür. Bu puan aralıkları 3 eşit parçaya bölünerek katılımcılar, en düşük puan aralığından en yüksek puana doğru, müdahaleci olmayan, etkileşimci ve müdahaleci olarak gruplanmıştır.

Bu araştırmada ölçek üzerinde yapılan istatistiksel çalışmalar sonucunda faktör yüklerinin .72 ile .38 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin Ders Yönetimi alt boyutu güvenilirliği $\alpha = .84$, İnsan Yönetimi alt boyutu güvenilirliği ise $\alpha = .83$ bulunmuştur. Ölçek Güvenç ve Güvenç (2011) tarafından 121 öğretmenin katılımıyla yapılan bir çalışmada kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçek üzerinde yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda Ki Kare ($X^2= 233.52$), serbestlik derecesi ($df=164$, $p=0.00$) oranının $X^2/df=1.42$; RMSEA= 0.048; CFI= .90; GFI=.88 olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda ölçeğin iki boyutlu yapısı ile uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

2.2.2. Rotter Denetim Odağı Ölçeği

Rotter (1966) tarafından bireylerin kontrol beklentilerinin, içsellik ve dışsallık boyutlarında konumunu belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek (Locus of Control Scale); 29 maddeden oluşmaktadır. Her madde seçime zorlama (forced choice) cevaplama türünde ikişer seçeneği kapsamaktadır. Ölçekte yer alan örnek bir madde şöyledir:

- İnsanın kişiliğinin belirlenmesinden en önemli rolü kalıtım oynar.
- İnsanların nasıl biri olacaklarını kendi hayat tecrübeleri belirler.

Altı madde ölçeğin amacını gizlemek için dolgu olarak yerleştirilmiştir. Diğer 23 maddenin dışsallık yönündeki seçenekleri 1'er puanla değerlendirilmektedir. Ölçek puanları 0-23 arasında değişmektedir. Katılımcılar, ölçekten alınan puanların aritmetik ortalamasından

bir standart sapma çıkartılarak elde edilen puana kadar olan grup içten denetimliler, aritmetik ortalamanın bir standart sapma sağında ve solunda olanlar hem içten hem de dıştan denetimliler, aritmetik ortalamanın bir standart sapma eklenerek elde edilen puandan yüksek puanlılar dıştan denetimliler olarak gruplandırılmıştır. Diğer bir deyişle ölçekte yükselen puanlar dış kontrol odağı inancının artmasını işaret etmektedir. Ölçek, Dağ (1991) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve katılımcılarının üniversite öğrencileri olduğu çalışmalarda geçerlilik güvenilirlik hesaplamalarını yapmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .83, Kuder Richarson tekniği ile hesaplanan güvenilirlik katsayısı .68 ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ise .70 olarak bulunmuştur. (Dağ, 1991).

2.3. Verilerin Analizi

Bu araştırma ile ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde SPSS 13.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizi öncesi, ölçme aracının geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Ölçek alt boyutlarının güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Madde ayırt ediciliğini belirlemek için de madde ölçek korelasyonları hesaplanmıştır. Bu işlemler toplam puanlar üzerinden yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesi amacıyla, aritmetik ortalama, yüzde frekans, standart sapma, varyans analizi, bağımsız gruplarda *t* test ve LSD testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Öğretmenlerin sınıf yönetim biçemlerinin belirlenmesi için öncelikle alt boyutlarına göre Sınıf Yönetimine Yönelik Tutuma ve İnanç Ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Alt boyutlardan alınan puanlara göre öğretmenler müdahaleci olmayan, etkileşimci ve müdahaleci olarak sınıflanmıştır. Buna göre frekans, yüzde ve toplamalı frekansları hesaplanarak Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetim Biçemlerine İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapmaları ve Gruplarına Göre Frekans ve Yüzdeleri

Boyutlar	n	\bar{X}	S	Düzye	Frekans f	Yüzde %
Ders Yönetimi	71	37.42	4.48	Müdahaleci olmayan	-	-
				Etkileşimci	10	14.1
				Müdahaleci	61	85.9
İnsan Yönetimi	71	14.43	3.38	Müdahaleci olmayan	16	22.5
				Etkileşimci	54	76.1
				Müdahaleci	1	1.4

Sınıf öğretmenlerinin ders yönetimi alt boyutu aritmetik ortalaması ($\bar{x}=37,42$) olup müdahaleci olanların oranı % 85,9, etkileşimci olanların oranı % 14,1 iken müdahaleci olmayan öğretmenin bulunmadığı görülmektedir. İnsan yönetimi alt boyutu bakımından incelendiğinde ise aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=14,43$) olduğu, müdahaleci olan öğretmen oranının %1,4, etkileşimci olanların oranının % 76,1 ve müdahaleci olmayanların oranının % 22,5 olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında daha çok müdahaleci tutum sergilediklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine ve kıdemlerine göre sınıf yönetim biçemleri ayrı ayrı incelenmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Sınıf Yönetimine Yönelik Tutuma ve İnanç

Ölçeğinden aldıkları puanlara göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Cinsiyetlerine göre aritmetik ortalamaları arası farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için *t* test uygulanmış, sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetim Biçemleri Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve *t* Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	Sd	<i>t</i>	P
Ders yönetimi	Erkek	33	37.90	3.96	69	.838	.405
	Kadın	38	37.00	4.90			
İnsan Yönetimi	Erkek	33	14.81	3.08	69	.874	.385
	Kadın	38	14.11	3.62			

**p*<.05

Ders yönetimi alt boyutunda erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=37,90$) kadın öğretmenlerin aritmetik ortalamasından ($\bar{x}=37,00$) yüksek olduğu, aritmetik ortalamalar arasında *t* testi sonuçlarına göre ise bu farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. İnsan yönetimi alt boyutunda da boyutunda erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=14,81$) kadın öğretmenlerin aritmetik ortalamasından ($\bar{x}=14,11$) yüksek olduğu, ancak aritmetik ortalamalar arasında yapılan *t* testi sonuçlarına göre ise bu farkın da anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu sonuç kadın ve erkek öğretmenlerin sınıf yönetim biçemlerinin her iki alt boyutta da benzer olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre Sınıf Yönetim Biçimlerine Yönelik Tutum ve İnanç Ölçeğinden aldıkları puanlara göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış ve Tablo 3’de sunulmuştur. Öğretmenlerin kıdemlerine göre aritmetik ortalamaları arası farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için ise varyans analizine başvurulmuştur. Varyans analizi sonuçları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetim Biçemleri Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Kıdem	n	\bar{X}	S	F	p
Ders Yönetimi	0-5 yıl	17	36,76	4,79	1,51	.219
	6-15 yıl	35	36,73	4,69		
	16-25 yıl	15	39,21	3,37		
	26 yıl ve üzeri	4	39,50	3,70		
İnsan Yönetimi	0-5 yıl	17	15,28	4,60	3,83	.014*
	6-15 yıl	35	14,14	2,67		
	16-25 yıl	15	15,39	2,62		
	26 yıl ve üzeri	4	9,75	1,26		

**p*<.05

İnsan yönetimi alt boyutunda öğretmenlerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı, ders yönetimi alt boyutunda ise farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir [$F_{(67,3)}= 3.83$; *p*<.05]. İnsan Yönetimi alt boyutunda saptanan bu farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan

Scheffe testi sonuçlarına göre kıdemleri 0-5 yıl ile 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin arasındaki farkın önemli olduğu görülmüştür. Bu bulgulara göre insan yönetimi alt boyutunda göreve yeni başlayan öğretmenlerin tecrübeli öğretmenlere göre daha müdahaleci bir özellik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin denetim odağı inançlarının belirlenmesi için Rotter Denetim Odağı Ölçeğinden aldıkları puanlara göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Ayrıca aritmetik ortalamaya göre bir standart sapma solda yer alan öğretmenler içten denetimli, bir standart sapma sağda yer alan öğretmenler ise dıştan denetimli olarak gruplanmıştır. İçten ve dıştan denetimli öğretmenlerin frekans ve yüzdeleri hesaplanarak Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Denetim Odaklarına İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapmaları ve Gruplarına Göre Frekans ve Yüzdeleri

n	\bar{X}	S	Düzy	Frekans F	Yüzde %
71	9,37	3,67	İçten denetimli	10	14.1
			Dıştan denetimli	7	9.9

Öğretmenlerin % 14,1’i içten denetimliyken, %9,9 dıştan denetimlidir. Öğretmenlerin % 76’lık bir oranı ise bu iki uç arasında olduğu ve hem içten hem de dıştan denetim odağı özelliklerini gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin kıdemlerine ve cinsiyetlerine göre denetim odakları ayrı ayrı incelenmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre denetim odağı ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Cinsiyetlerine göre aritmetik ortalamaları arası farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için *t* test uygulanmış, sonuçlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Denetim Odağı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve *t* Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	<i>t</i>	P
Erkek	33	9.02	3.91	69	.738	.463
Kadın	38	9,67	3.45			

**p*<.05

Kadın öğretmenlerin aritmetik ortalamasının (\bar{x} =9,67) erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamasından (\bar{x} =9,02) yüksek olduğu görülmektedir. Bu fark *t* testine göre anlamlı değildir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre aritmetik ortalamaları arası farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için varyans analizine başvurulmuştur. Varyans analizi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Denetim Odağı Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem	n	\bar{X}	S	F	P
0-5 yıl	17	10,93	2,91	3,56	.019*
6-15 yıl	35	8,83	3,47		
16-25 yıl	15	9,98	4,12		
26 yıl ve üzeri	4	5,13	2,96		

*p<.05

Öğretmenlerin kıdemlerine göre denetim odağı aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı olduğu belirlenmiştir [$F_{(67,3)}= 3.56$; $p<.05$]. Bu farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre kıdemleri 0-5 yıl ile 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin arasındaki farkın önemli olduğu görülmüştür. Bu bulgulara göre göreve yeni başlayan öğretmenlerin tecrübeli öğretmenlere göre dıştan denetimli bir özellik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin denetim odakları ile sınıf yönetim biçemleri arasındaki ilişkileri belirlemek için hesaplanan korelasyon katsayıları Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Denetim Odakları ve Sınıf Yönetim Biçemleri Korelasyon Katsayıları

Boyutlar	Ders Yönetimi	İnsan Yönetimi
Denetim Odağı	.11	.291*
Ders Yönetimi		-.304**
İnsan Yönetimi		

*p<.05 **p<.01

Öğretmenlerin denetim odağı ile sınıf yönetim biçeminin ders yönetimi alt boyutunda önemli ilişki bulunmamaktadır. İnsan yönetimi alt boyutunda ise pozitif yönde düşük düzeyde önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca sınıf yönetim biçemlerinin alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu ve bu ilişkinin önemli olduğu görülmüştür.

Bu doğrultuda öğretmenlerin denetim odakları ile sınıf yönetim biçemlerinin insan yönetimi alt boyutunda ilişki olduğu, dıştan denetimli olmaya yatkın öğretmenlerin insan yönetimi alt boyutunda müdahaleci bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin ders yönetimi alt boyutu ile insan yönetimi alt boyutunda gösterdikleri tutumlar arasında ters yönlü bir ilişki olduğu söylenebilir. Buna göre ders yönetimi alt boyutunda müdahaleci yaklaşım gösteren öğretmenlerin insan yönetimi alt boyutunda müdahaleci olmayan uygulamalarda buldukları söylenebilir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin sınıf yönetim biçemleri ve denetim odaklarını tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada sınıf yönetim biçemi, ders yönetimi ve insan yönetimi alt boyutlarında incelenmiştir. Her alt boyut için öğretmenler müdahaleci olmayan, etkileşimci ve müdahaleci davranışlar gösterebilmektedir. Araştırma sonuçları öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ders yönetimi alt boyutunda müdahaleci olduklarını, düşük oranda etkileşimci sınıf yönetim yaklaşımına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu alt boyutta müdahaleci olmayan öğretmenin olmaması araştırma sonuçlarındandır. İnsan yönetimi alt boyutunda ise

öğretmenler büyük oranda etkileşimci daha az oranda müdahaleci olmayan yaklaşımları benimsedikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden müdahaleci yaklaşımlar gösterenlerin düşük oranda kaldığı saptanmıştır. Çakıroğlu ve Savran (2004), Gencer ve Çakıroğlu (2007) ile Yerkes (1999) tarafından öğretmenlerin katılımıyla yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu durum, ders yönetimi alt boyutunun planlı etkinliklerden oluştuğu böylece öğretmenlerin süreci belirleme konusunda müdahaleci yaklaşım sergilemelerine yol açabileceği şeklinde açıklanabilir. İnsan yönetimi alt boyutunda öğrencilerin kişisel çabalarına gerekli rehberlik yapılarak gelişimleri sağlandığı bu sebepten öğrencilerin daha az müdahaleye maruz bırakıldığı söylenebilir.

Öğretmenlerin sınıf yönetim biçimleri alt boyutlarında erkek öğretmenlerin kadınlara göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmekle beraber bu farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Anlamlı olmamakla beraber bu durum erkek öğretmenlerin kadınlara göre öğrenciler üzerinde daha fazla etki kurmak istemesi ile açıklanabilir. Alanyazın incelendiğinde Eliot (1994), Martin & Yin (1997), Savran ve Çakıroğlu (2004)'nun öğretmenlerin katıldığı çalışmalar ile Yılmaz ve Çavaş (2008)'in öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmaların bulguları ile paralellik göstermektedir. Araştırmanın öğretmenlerin sınıf yönetim biçimlerini kıdemleri açısından irdeleyen sonuçları incelendiğinde insan yönetimi alt boyutunda göreve yeni başlayan öğretmenlerin tecrübeli öğretmenlere göre müdahaleci özellik gösterdiği belirlenmiştir. Martin ve Baldwin (1994)'in araştırmalarının sonuçları ile benzerlik gösteren bu sonuç göreve yeni başlayan öğretmenlerin öğrencilere kendilerini kabul ettirmek için kurallara başvurma yoluna gitmeleri ile açıklanabilir. Ayrıca sınıf yönetimi konusunda tecrübesi bulunmayan öğretmenlerin sınıf içi olayları kontrolleri altında buldurmaya çalışmaları görülmesi beklenen bir davranış olarak kabul edilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin denetim odağı inançları da incelenmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun hem içten hem de dıştan denetim odağı inancına sahip olduğu belirlenmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla beraber kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre dıştan denetim özelliği gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuç Küçükkaragöz (1998) ve Tümkaya (2000) öğretmenler ile yaptığı çalışmanın sonuçları ve Yağışhan, Sünbül ve Yücalan (2007)'in öğretmen adayları ile yaptığı araştırma ile tutarlıdır. Kadınların yaşamlarının denetiminin kendilerinin dışında görmesi, toplumsal yapı gereği yaşamlarıyla ilgili kararlara katılma düzeyinin genel olarak düşük olması ile açıklanabilir. Öğretmenlerin kıdemlerine göre denetim odağı inançlarını inceleyen araştırma sonucuna göre göreve yeni başlayan öğretmenler tecrübeli öğretmenlere göre dıştan denetim odağı inancına sahiptir. Martin & Baldwin (1993)'in yaptıkları araştırma sonuçları ile paralellik gösteren bu sonuç göreve yeni başlayan öğretmenlerin olayların sebeplerini dışarıdaki etmenlere bağlamalarının tecrübesizliklerinden ve kendilerine duydukları düşük güvenden kaynaklandığı düşünülebilir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin sınıf yönetim biçimi bakımından da müdahaleci olmaları dış denetim odağı inancına sahip olmaları ile açıklanabilir. Dış denetim odağı inancına sahip bireyler yaşamlarının dış etmenler tarafından belirlendiğini düşündüklerinden (Yeşilyaprak, 2004) öğrencilerine karşı müdahaleci davranışlar göstermeleri beklenir.

Bu araştırma ile okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim biçimleri ve denetim odakları belirlenmeye çalışılmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarında sınıf yönetimi konusundaki eğitimlerin etkililiğinin artırılması için gerekli çalışmaların yapılması, öğretmenlerin yüklemelerini istedik yönde etkilemek için çaba harcanması gerektiği, söylenebilir. Yanı sıra benzer araştırmaların farklı

branş ve öğrenim düzeylerindeki hizmet veren öğretmenlerin katılımıyla yapılması, bu araştırmalarda öğretmenlerin sınıf yönetim stilleri ve denetim odaklarının öğretmen davranışlarına yansımalarının incelenmesinin alana önemli katkı yapacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

Arbeau, K. (2004). Classroom management style and kindergarten teachers' tolerances, beliefs, and responses to child behaviours and misbehaviours. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ottawa : Carleton University.

<http://search.proquest.com/docview/305202617?accountid=15572> internet adresinden 10.09.2011 tarihinde alınmıştır.

Burkett, M. C. (2011). Relationships Among Teachers' Personality, Leadership Style, And Efficacy Of Classroom Management. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mississippi: University of Mississippi.

<http://search.proquest.com/docview/868522906?accountid=15572> internet adresinden 02.12.2011 tarihinde alınmıştır.

Chambers, S. & Hardy, J. C. (2005). Length of time in student teaching: effects on classroom control orientation and self – efficacy beliefs. *Educational Research Quarterly*, 28(3), 3-9.

Dağ, İ. (1991). Rotter'ın iç-dış kontrol odağı ölçeği (ridköö)'nin üniversite öğrencileri için güvenilirliği ve geçerliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(26), 10-16.

Dağ, İ. (2002). Kontrol odağı ölçeği (koö): ölçek geliştirme, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27(49), 77-90.

Eliot, K. (1994). Classroom Management Style and Teacher Personality Traits: An Educational and Psychosocial Interface. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) New York: New York Üniversitesi.

<http://search.proquest.com/docview/304144811?accountid=15572> internet adresinden 10.10. 2011 tarihinde alınmıştır.

Furnham, A. & Steele, H. (1993). Measuring locus of control: A critique of general, children's health-and work-related locus of control questionnaires. *British Journal of Psychology*, 84, 443-479.

Garcia, E. E. (2005). The effects of student perception of teacher communication, teacher encouragement, and locus of control on achievement, attendance, and behavior. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Texas: Texas A&M University.

<http://search.proquest.com/docview/305377427?accountid=15572> internet adresinden 10.10. 2011 tarihinde alınmıştır.

Gencer, Ayşe S., Çakıroğlu, J. (2007). Turkish preservice science teachers' efficacy beliefs regarding science teaching and their beliefs about classroom management. *Teaching and Teacher Education*, XXIII, 5:664-675

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (14. Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Küçükkaragöz, H. S. (1998). İlkokul Öğretmenlerinde Kontrol Odağı ve Öğrencilerinin Kontrol Odağının Oluşumuna Etkileri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Lanoue, P. D. (2009). The Effect Of Professional Development In Perceptual Control Theory On Administrator And Teacher Beliefs About Classroom Management. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atlanta: University of Vermont.

<http://search.proquest.com/docview/305149521?accountid=15572> internet adresinden 05.09.2011 tarihinde alınmıştır.

Laut, J. (1999). *Classroom management: beliefs of preservice teachers and classroom teachers concerning classroom management styles*. The Fall Teachers Education Conference. (ERIC Document Reproduction Service No. ED445815)

Lemlech, J. K. (1988). *Classroom Management* (Second Edition). New York: Longman Pres.

Martin, N. K. & Baldwin, B. (1994). *Beliefs regarding classroom management style: Differences between novice and experienced teachers*. Annual Conference of the Southwest Educational Research Association (ERIC Document Reproduction Service No. ED387471)

Martin, N. K. & Baldwin, B. (1996). *Perspective regarding classroom management style: Differences between elementary and secondary level teachers*. Annual Meeting of the Southwest Educational Research Association (ERIC Document Reproduction Service No. ED393835)

Martin, N. K., Yin, Z., & Baldwin, B. (1998). Construct validation of the attitudes and beliefs on classroom control inventory. *Journal of Classroom Interaction*, 33(2), 6-15.

Martin, N. K, Yin, Z. & Mayall, H. (2006). *Classroom management training, teaching experience and gender: Do these variables impact teachers' attitudes and beliefs toward classroom management style?* Annual Conference of the Southwest Educational Research Association (ERIC Document Reproduction Service No. ED494050)

Martin, N. K. & Shoho, A.R. (1999). *Beliefs regarding classroom management styles: Relationships to particular teacher personality characteristics*. Annual Meeting of American Educational Research Association (ERIC Document Reproduction Service No. ED432544).

Martin, N. K. & Shoho, A.R. (2000). *Beliefs regarding classroom management styles : differences between traditional and alternative certification teachers*. Annual Meeting of

American Educational Research Association (ERIC Document Reproduction Service No. ED432544).

Martin, N. K. & Sass, D. A. Construct validation of the Behavior and Instructional Management Scale. *Teaching and Teacher Education*, 26 (5): 1124-1135.

Rami, A.C. (2011). Perceptions of First Year Teachers's Classroom Management Abilities and Mentoring Experience. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Arizona: Northcentral University.

<http://search.proquest.com/docview/916905138?accountid=15572> internet adresinden 26.12.2011 tarihinde alınmıştır.

Rockey, R. D. (2008). An Observational Study Of Pre-Service Teachers' Classroom Management Strategies. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Pennsylvania: Indiana University of Pennsylvania.

<http://search.proquest.com/docview/304405316?accountid=15572> internet adresinden 10.11.2011 tarihinde alınmıştır.

Savran, A. ve Çakıroğlu, J. (2004). Preservice science teachers' orientations to classroom management. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 124-130. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/> internet adresinden 11.08.2010 tarihinde alınmıştır.

Senior, S. A. M. (2002). The Relationships Among Psychosocial Developmental Status, Self- Esteem, Locus of Control, and Teacher Efficacy for Teachers from Preservice to Experienced. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) California: University of the Pacific.

<http://search.proquest.com/docview/305508388?accountid=15572> internet adresinden 25.11.2011 tarihinde alınmıştır.

Tümkaya, S. (2000). İlkokul öğretmenlerindeki denetim odağı ve tükenmişlikle ilişkisi. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 61-68.

Yerkes, P. D. (1999). The Relationship of Teacher Optimism to Attitudes and Beliefs Regarding Classroom Management (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Montana: University of Montana.

<http://search.proquest.com/docview/304512312?accountid=15572> internet adresinden 16.11.2011 tarihinde alınmıştır.

Yağışan, N., Sünbül, A.M. ve Yücalan, Ö.B. (2007). müzik bölümü öğrencilerinin benlik imgeleri ve denetim odaklarının incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, I(22), 243-262.

Yeşilyaprak, B. (1993). Kişilik gelişimde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3, 16-30.

Yeşilyaprak, B. (2004). Denetim Odağı. Deniz Deryakulu, Yıldız Kuzgun (Ed.) *Eğitimde Bireysel Farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Yılmaz, H. ve Çavaş, P.H. (2008). The effect of the teaching practice on pre-service elementary teachers' science teaching efficacy and classroom management beliefs. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 4(1):45-54.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary Classroom Management: Lessons From Research And Practice*. NY, NY: McGraw-Hill.

Zirpoli, T. J. & Melloy, K. J. (1997). *Behavior Management Application For Teachers And Parents* Second Edition Ohio: Printice-Hall Inc.

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT STYLES AND THEIR LOCUS OF CONTROL BELIEFS

The purpose of this research is to study primary school teachers' classroom management beliefs and their locus of control; effects of their locus of control on their classroom management. The research was conducted 71 (33 male and 38 female) primary school teachers were working at primary schools from Çanakkale – Bayramiç at 2009-2010 academic year.

In this research, Attitudes and Beliefs on Classroom Control Inventory and Rotter Locus of Control Scale were used. Attitudes and Beliefs on Classroom Control Inventory was developed by Martin, Yin, and Baldwin (1998), translated into Turkish by Savran and Çakıroğlu (2004), also it was used in researches whose participators were preservice teachers. Scale consists of 20 items involving 12 items under the name of Instructional Management and 8 items under the name of People Management. The point that is possible to get from Instructional Management is in between 12-48 points, as for the People Management it is 8-32 points. Reliability of the scale was confirmed as $\alpha = .71$ for Instructional Management dimension, and $\alpha = .73$ for the People Management dimension.

Locus of Control Scale used as another scale was developed by Rotter (1966), translated into Turkish and made adaptation by Dağ(1991). Scale consists of 29 items including 6 filling materials, points are in between 0-23, rising points indicate the increase in external locus of control. Test-retest reliability coefficient is .83, reliability co-efficient calculated with Kuder Richarson technique is .68, alpha internal reliability coefficient is .70 (Dağ, 1991).

Arithmetic mean, Standard Deviation Frequences, percentage, Analysis of Variance, *t* tests and LSD tests were used to analyze the data.

According to research results, primary school teachers' the proportion of interventionist is % 85,9 on instructional management dimension, the proportion of interactionist teachers is % 14,1, there is no noninterventionist. When it is examined on People Management dimension %1,4 of teachers has interventionalist orientation, %76,1 of teachers is interactionist orientation , noninterventionist is % 22,5. The proportions indicate that most of primary school teachers has interventionist orientations during in-class practice. As for the examinations in terms of position on instructional management dimension, male teacher arithmetic average is higher than female teachers, according to *t* test results this difference is not statistically significant at level .05. This conclusion shows that male and female teachers are similar on both dimensions. When teachers' classroom management styles examined according to experiences on People Management dimension it is seen that the difference between 0-5 year teacher and 26 and over is statistically significant. The difference between of the two is not statistically significant on Instructional Management dimension.

Primary school teacher's locus of control beliefs was also tried to examined on this research. Accordingly, while the perception of % 14,1 is internal locus of control, the perception of % 9,9 is external locus of control. % 76 of teachers is in between of two points, and has both internal and external locus of control orientations. When primary school teacher's perception of their locus of control beliefs was examined according to gender

difference, female teacher arithmetic mean is higher than male teachers , according to *t* test results this difference is not statistically significant. Primary school teachers' perception of beliefs on locus on control examined according to experiences it is seen that the difference between 0-5 year teacher and 26 and over is statistically significant. Accordingly to these results, it is possible to say that the novice teachers have external locus of control than experienced teachers.

No significant relation was determined between teachers' locus of control beliefs and Instructional Management dimension of classroom management. On the other hand, there is positively and low level relation between People Management dimension and locus of control beliefs. So, it is possible to say that teachers' locus of control beliefs and classroom management styles are in relation on People Management dimension, teachers inclined to be external locus of control are interventionist on People Management dimension. Also, there is an opposite relation between the attitudes on People and Instructional Management dimensions. Therefore, it is clear that teachers who are interventionist on Instructional Management dimension can be non-interventionist on People Management dimension.

With this research primary school teachers' classroom management styles and locus of controls were tried to be determined. In the light of the results, there is necessity to increase effectiveness of education efficacy in terms of classroom management in both preservice and in service education programs. In addition to this research making similar researches with the participation of teachers serving in different branches and levels of education would make a significant contribution to examining reflections of teachers' classroom management styles and locus of control to teacher behaviors.